

A N M E L D E L S E R

Thomas Olesen og Lasse Lindekilde: Politisk protest, aktivisme og sociale bevægelser.

Hans Reitzels Forlag 2015 (236 sider)

Studiet af politik er mere end statslige institutioner, politiske partier og interesseorganisationer. Ny bog om udenomparlamentarisk deltagelse i dens mere aktivistiske former sætter teorien om sociale bevægelser dynamisk i spil når dens forfatter ser nærmere på muhammedkrisen, Occupy Wall Street, Greenpeace, Al-Qaeda, den amerikanske borgerrettighedsbevægelse, mm.

Politisk protest, aktivisme og sociale bevægelser er på ingen måde nye fænomener empirisk set. Alligevel er det forskningsfelt, som den bog trækker på og indskriver sig i, relativt ungt og har især udviklet sig i de sidste 50 år (s. 15).

Bogens formål er at give en bred teoretisk introduktion til studiet af politisk protest og sociale bevægelser. Det er den første af sin slags på dansk der på denne måde systematisk gennemgår de mest centrale teorier og metodiske udfordringer - og analytisk behandler de historiske og aktuelle nøglespørgsmål på området med en bred og global vifte af relevante eksempler. Og timingen er helt rigtig!

Format

Dens primære målgruppe er samfundsfaglige universitetsstuderende. Men også mere praksisorienterede journalister og

aktivister kan med fordel læse den. Man kunne dog overveje om ikke opsamlende spørgsmål og opgaver fra forfatternes side kunne have givet den ekstra værdi som undervisningsbog. Billeder ville også have været en god investering fra forlagets side, da de aktuelle bevægelser ikke mindst *framer* deres protester i en *visuelt* medialisert politisk offentlighed.

Bogen er gennemarbejdet og velformuleret. Måske nærmest *for* stilren emnets alvorlige, lidenskabelige og ofte provokerende og sjove karakter taget i betragtning. Case- og referencekompleks er overbevisende, balancerede og klart illustrerende, hvilket giver rig mulighed for supplerende og mere specificeret at dykke ned i bestemte retninger, spørgsmål og studier. Der refereres dog næsten udelukkende til videnskabelig litteratur - og i de fleste tilfælde til litteratur om sociale bevægelser. Jeg savnede flere aktivistkilder. Websites, dokumentarer eller de bøger nogle af dem for eksempel selv er med til at skrive - som jo går ind og leger med grænsen mellem teori og empiri på en måde det er særlig relevant i denne sammenhæng at anerkende og være opmærksom på som politisk interesseret studerende og forsker. Desuden skal litteraturen om sociale bevægelser ikke være så bange for at gå i dialog med andre relevante fagtraditioner og på den måde bryde med tendensen til siloforskning. Her har teorien på området meget at lære af praksis hvor grænserne mellem traditionelle sociale bevægelser, NGO'er, socialøkonomiske virksomheder og statsstøttede initiativer i stigende grad bliver flydende. Det skal forskningen afspejle.

Prioritering

Bogen er skruet godt sammen, og forfatterne udviser autoritet og god balance i deres vægten af de centrale spørgsmål de tager op. Man skal dog ikke forvente en Dan Brown roman med *cliffhangers* der tvinger læseren frem mod næste kapitel i progressionen mod et klimaks. Hvert kapitel kan udemærket læses uafhængigt af de andre, hvilket også giver bogen nogle redskabskasse kvaliteter.

Første del består af en faghistorisk introduktion og en konceptuel afklaring. Af de fire nøglebegreber synes politisk protest og sociale bevægelser klart at være dem der bliver brugt mest aktivt igennem bogen. Aktivistbegrebet bliver i Olesen og Lindekildes definitionen noget *reaktivt* og ikke *også* så konstruktivt som det kan og bør være.

Andel del tilbyder i fire kapitler en teoretisk indføring i feltets mest centrale skoledannelser, nemlig politiske mulighedsstrukturer, ressourcemobilisering, framing og kommunikation samt værdier og identitet. Her er det afgørende at forfatterne præsenterer perspektiverne som komplementære og ikke som (alt for mange andre steder) konkurrerende og gensidigt udelukkende teorier.

Bogens *tredje del* sætter gennem fem tematisk strukturerede kapitler den gennemgæede teori i spil – i forhold til demokrati og demokratisering, politisk vold og radikaliserings, repression og mobilisering, nye medier og offentlighed samt outcome og konsekvenser.

Olesen og Lindekilde kommer imponerende bredt rundt.

Men de mere taktiske og strategiske spørgsmål kunne måske godt have fået et kapitel for sig, hvor bevægelses varierende repertoire gennem tiden og på tværs af kulturer blev præsenteret (den mere kunstneriske og projektorganiserede aktivisme synes for eksempel overset). Hvad gør aktivisten i praksis når hun vil gøre en forskel i en bestemt tid og sted? Vi må vel også godt som interesserede sociologer klædes lidt på til selv at gøre en forskel som læser. I forlængelse heraf

kunne refleksioner om forskerens rolle i denne politiske kontekst også godt være taget op.

Endelig kunne det sidste kapitel om konsekvenser godt have været udfoldet. Spørgsmålet om aktivistens, interventionens, kampagnens, og i det helt store perspektiv bevægelsens effekt er jo den store gordiske knude som forskere i dette felt endnu ikke rigtig har turde komme med nye kreative bud på hvordan man kan løse. Det får vi heller ikke i denne omgang.

Velskænket klassiker

Bogens overordnede mangel, hvis man skal pege på en, er måske at forfatterne ikke siger noget nyt eller klart sammenfattende på baggrund af deres – i øvrigt fremragende! – gennemgang af forskningsfeltet. Vi sidder ikke som læsere tilbage med et klart budskab fra forfatterne som de dirrende står der på skuldrene af kæmperne i feltet. Det er mere en gennemgang af eksisterende teori end et egentligt nyt blik på de behandlede fænomener – hvilket bogen dog heller ikke foregiver at være. Det er en vigtig, aktuel og velskrevet bog der nu indtager den tomme plads på den dansksprogede sociologs hylde som har været gemt til netop denne bog.

Silas Harrebye

Institut for Samfundsvidenskab og Erhverv
Roskilde Universitet